

AI-gebruik bij bedrijven in West-Vlaanderen, Vlaanderen en België

30% van West-Vlaamse ondernemingen gebruikt AI

Arno De Wispelaere, hoofdredacteur

In opdracht van West-Vlaanderen Werkt zoomde de UGent in op het gebruik van artificiële intelligentie (AI) bij West-Vlaamse bedrijven. Daaruit blijkt dat iets minder dan één op drie minstens één AI-technologie gebruikt. Bedrijven zetten artificiële intelligentie vooral in voor ICT-beveiliging en administratieve processen.

Op onze vraag onderzochten Thomas Standaert en Petra Andries, respectievelijk postdoctoraal onderzoeker en professor aan de Vakgroep Marketing, Innovatie en Organisatie van de UGent-faculteit Economie en Bedrijfskunde, de adoptiegraad van artificiële intelligentie bij West-Vlaamse ondernemingen. Dat deden ze via een bevraging waarop 536 bedrijven reageerden.

Uit die studie blijkt dat 30% van de bevroegde ondernemingen anno 2023 ten minste één AI-technologie toepast. Bij 4,4% van de bedrijven gaat het zelfs om vier of meer technologieën. 17,9% gebruikt geen AI maar is het wel van plan, en 52,2% heeft geen plannen om in de nabije toekomst AI in te zetten.

West-Vlaamse bedrijven gebruiken op het vlak van AI-technologie vooral taalgenerering (13,3%), op de voet gevolgd door tekstanalyse (11,9%) en beeldherkenning (11,3%).

Adoptiegraad AI bij West-Vlaamse bedrijven in 2023

1 AI-technologie	13,6%
2 AI-technologieën	6,9%
3 AI-technologieën	5,1%
≥ 4 AI-technologieën	4,4%
Geen gebruik, wel plannen	17,9%
Geen gebruik, geen plannen	52,2%

Bron: UGent, Vakgroep Marketing, Innovatie en Organisatie

Specifieke toepassing van AI bij West-Vlaamse bedrijven in 2023

Bron: UGent, Vakgroep Marketing, Innovatie en Organisatie

Bedrijven die AI in huis hebben, zetten die technologieën hoofdzakelijk in voor ICT-beveiliging (37,3%), organisatie van administratieve processen (33,8%) en marketing of verkoop (26,6%). Andere toepassingsgebieden, zoals productontwikkeling, personeelsaanwerving of aankoopbeleid, scoren een stuk minder hoog. Veel bedrijven, zowel zij die AI gebruiken als zij die dat (nog) niet doen, ervaren moeilijkheden om de mogelijke toepassingen van AI in te schatten (resp. 65,9 en 64,7%). Twee derde van de bedrijven die nog geen AI gebruiken vermoeden zelfs dat dergelijke technologieën slechts een beperkt nut zouden hebben (66,1%). Bedrijven die AI al gebruiken, zien meestal wel een meerwaarde. Zo geeft 45,8% van de bedrijven met minstens één AI-technologie aan dat artificiële intelligentie de kwaliteit van hun ondernemingsprocessen verhoogt. In 33,9% van de gevallen leidde AI ook tot een kostenreductie. Zowel bij ondernemingen die AI gebruiken als zij die dat (nog) niet doen, is het grootste struikelblok een gebrek aan relevante kennis, vaardigheden en ervaring binnen de onderneming (resp. 71,4 en 66,6%). Toch gaat er weinig aandacht naar het opleiden van werknemers. Slechts 39% van de bedrijven met minstens één AI-technologie liet zijn werknemers in het afgelopen jaar informele opleidingen rond AI volgen. Bij ondernemingen zonder AI-technologie ligt dat aandeel met 8,8% nog veel lager. Het binnenhalen van nieuwe werknemers met de juiste kennis, vaardigheden en ervaring is geen evidente oplossing: 55% van de ondernemingen die AI toepassen ondervinden moeilijkheden om zo'n werknemers te vinden.

België boven Europese gemiddelde

Naast West-Vlaanderen brengen we hieronder ook een beknopt overzicht van recent onderzoek naar AI-gebruik

AI-implementatie verloopt trager bij kleine ondernemingen

bij bedrijven in Vlaanderen, België en Europa. We maken daarbij geen onderlinge vergelijkingen omdat elke provincie of elk gewest een unieke samenstelling heeft qua bedrijfsactiviteiten en bedrijfsgroottes. Bovendien gebruiken de verschillende studies vaak andere steekproeven en onderzoeksmethodes.

Uit het overzicht blijkt dat ons land het lang niet slecht doet op Europees niveau. In mei 2024 bracht Eurostat, het Bureau voor de Statistiek van de Europese Unie, cijfers naar buiten over het AI-gebruik van ondernemingen in de EU. Technologiefederatie Agoria nam de cijfers onder de loep.

Uit die analyse blijkt onder meer dat 13,8% van de Belgische ondernemingen in 2023 al artificiële intelligentie bij zijn productieprocessen gebruikte. Dat is een beduidende stijging in vergelijking met 2021. Toen lag dat cijfer op 10,3%. Het gaat om technologieën zoals *text mining* (analyse van geschreven taal), spraakherkenning, taalgeneratie, beeldherkenning, *deep learning* en procesautomatisering.

Het Europese gemiddelde ligt op 8%. België zit daar dus een flink stuk boven. De koplopers zijn Finland en Denemarken met 15% AI-gebruik bij ondernemingen.

Opvallend is dat er een grote kloof gaapt tussen kmo's en grote bedrijven.

Bij Belgische kmo's schommelt het

AI-gebruik rond 10 à 12%, terwijl dat bij bedrijven met meer dan 250 werknemers maar liefst gemiddeld 48% bedraagt.

Als we kijken naar de verschillende sectoren, zien we dat – weinig verrassend – de ICT-sector op kop staat met 28,5%. Ook dienstensectoren scoren relatief hoog met 18,5%.

Andere sectoren blijven onder de 10% en onder het Europese gemiddelde. Artificiële intelligentie wordt daarbij voornamelijk ingezet voor ICT-veiligheid, boekhouding en productieprocessen. Dat is het geval bij ongeveer een kwart van de bedrijven.

Geen AI bij meerderheid Belgische kmo's

Ook Statbel polste vorig jaar naar het gebruik van artificiële intelligentie bij Belgische kmo's. Dat deed het statistiekbureau in opdracht van de FOD Economie. De resultaten van die enquête liggen grosso modo in de lijn van de Eurostat-cijfers. Uit de Statbel-bevraging blijkt dat 8,7% van de Belgische kmo's AI toepast. Nog eens 3% overweegt het wel, maar de overgrote meerderheid is er dus nog helemaal niet mee bezig. Zoomen we in op kmo's van 50 tot 249 werknemers, dan zien de cijfers er duidelijk beter uit: 23% gebruikt al AI en 9,8% denkt erover na.

Het zijn dus vooral de kleine ondernemingen waar nog veel mogelijkheden open liggen. Bovendien verloopt de implementatie bij kleine ondernemingen trager dan bij middelgrote.

Gebruik van AI naar grootteorde van de bedrijven in België in 2023

Grootteorde	Gebruik van AI
Kleine bedrijven met 10 tot 49 medewerkers	10,6%
Middelgrote bedrijven met 50 tot 249 medewerkers	12,5%
Grote bedrijven met meer dan 250 medewerkers	47,9%

Bron: Eurostat en Agoria

Werknemers die beschikken over expertise in generatieve AI verdienen gemiddeld 6 tot 25% meer.

Het gebruik van AI steeg bij kleine bedrijven in twee jaar tijd met 2,5 procentpunten, terwijl het gebruik bij middelgrote ondernemingen met 6 procentpunten toenam.

Artificiële intelligentie wordt volgens de Statbel-bevraging vooral toegepast voor ICT-beveiliging en logistiek, beide in iets minder dan een derde van de gevallen. De ondernemingen maken vooral gebruik van geschreven taalanalyse (59,2%). Ook voor de automatisatie van workflows zetten veel bedrijven AI in.

Hinderpalen

Bijzonder interessant is om ook hier te kijken naar redenen waarom ondernemingen niet (meer) met AI werken. Volgens Statbel is een gebrek aan deskundigheid in de meerderheid van de gevallen (72%) de hoofdreden. De vraag naar AI-experts op de arbeidsmarkt wordt dus groter en groter. Meer nog: werknemers die beschikken over expertise in generatieve AI verdienen gemiddeld 6 tot 25% meer dan wie die

kennis niet heeft. Dat bleek eerder dit jaar uit een studie van consultancybedrijf PwC in 15 Europese landen, waaronder België. Zij analyseerden daarvoor meer dan 500 miljoen vacatures.

Verder zijn er vaak ook technische tekortkomingen die AI-implementatie in de weg staan. Zo beschikken veel bedrijven over te weinig data of hebben ze geen geschikte software. Rekruteringsexpert Robert Half polste afgelopen zomer dan weer naar het AI-gebruik van werknemers bij Belgische bedrijven. Uit hun enquête blijkt dat een derde van de ondervraagden bijna dagelijks een beroep doet op artificiële intelligentie. Daar staat tegenover dat vier op de tien het zo goed als nooit gebruikt. Vooral jongere werkkrachten hebben de weg naar AI al gevonden. 39% van de gen Z'ers (geboren in 1997 of later) zet het bijna dagelijks in, bij de oudere generatie babyboomers is dat maar 17%. Driekwart van de ondervraagden is daarover zeer transparant tegen de werkgever of manager. Uit hetzelfde onderzoek blijkt ook dat 41% van de bedrijven zijn personeel aanmoedigt om AI te verkennen en in te zetten om het werk te vereenvoudigen en efficiënter te maken.

Stijging dankzij ChatGPT

Ook op Vlaams niveau wordt onderzoek gevoerd naar het gebruik van AI bij bedrijven. Zo is er de jaarlijkse AI-barometer in opdracht van het Vlaams departement Economie, Wetenschap

en Innovatie (EWI), steekproefsgewijs afgenomen bij een kleine 10.000 bedrijven. De recentste barometer toont aan dat ongeveer één op drie bedrijven (32,1%) in 2023 minstens één AI-technologie bewust inzet. Een jaar eerder was dat nog één op vier (25,5%). Die stijging heeft vooral te maken met het toegenomen gebruik van ChatGPT. Tekstgenerering is dan ook de meest gebruikte technologie (14%), gevolgd door tekstanalyse (13,7%), procesautomatisatie (9,2%) en beeldherkenning (9,1%). Tegelijk geeft ruim de helft (53,2%) van de bevroegde ondernemingen aan geen AI te gebruiken en dat ook niet van plan te zijn. Vooral bij kleinere bedrijven is de adoptiegraad laag, zoals ook de Belgische cijfers aantoonde. Ook hier blijkt dat een gebrek aan inhouse kennis het grootste struikelblok vormt voor bedrijven om met AI aan de slag te gaan. Daarnaast vormen juridische en ethische aspecten vaak een belemmering.

Digitale bronnen:

- Agoria, [agoria.be](https://www.agoria.be), 'Belgische ondernemingen in de kopgroep wat gebruik van AI betreft'
 - Eurostat, [ec.europa.eu](https://ec.europa.eu/eurostat), 'Use of artificial intelligence in enterprises'
 - FOD Economie, [economie.fgov.be](https://www.economie.fgov.be), 'Artificiële intelligentie en andere geavanceerde digitale technologieën'
 - PwC, [pwc.com](https://www.pwc.com), 'AI Jobs Barometer'
 - Robert Half, [roberthalf.com](https://www.roberthalf.com), 'Een op de drie werknemers gebruikt bijna dagelijks AI'
 - VLAIO, [vlaio.be](https://www.vlaio.be), 'Een op drie Vlaamse bedrijven gebruikt artificiële intelligentie'
- Met bijzondere dank aan UGent.